

**UCHWAŁA NR XXX/228/2022
RADY MIEJSKIEJ W TRZCIELU**

z dnia 24 lutego 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzciel na lata 2022-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) oraz art. 16b ust. 1, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 1981 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 1 i 66) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Trzciel na lata 2022-2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XLIII/317/2014 Rady Miejskiej w Trzciel z dnia 9 września 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzciel na lata 2014-2020.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jacek Marciniak

Załącznik do uchwały Nr XXX/228/2022
Rady Miejskiej w Trzcielu
z dnia 24 lutego 2022 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE TRZCIEL NA LATA 2022- 2030

TRZCIEL –2022

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	
	1. Metodyka opracowania Strategii	4
	2. Spójność z dokumentami strategicznymi	5
II.	Charakterystyka gminy Trzciel	
	1. Podstawowe informacje	8
	2. Sytuacja demograficzna	10
	3. Rynek pracy	12
	4. Wychowanie i edukacja	14
	5. Kultura, sport, rekreacja	16
	6. Opieka zdrowotna	17
	7. Bezpieczeństwo publiczne	18
	8. Pomoc społeczna	19
	9. Sektor pozarządowy	22
	10. Potencjał umożliwiający rozwiązywanie problemów społecznych ...	23
III.	Diagnoza problemów społecznych na podstawie badań ankietowych	24
IV.	Analiza SWOT	35
V.	Wizja, misja, cele i kierunki działań	38
VI.	Zakładane rezultaty realizacji strategii	46
VII.	Wdrożenie i ramy finansowe Strategii	47
VIII.	Monitorowanie, ewaluacja Strategii	50
IX.	Ocena ryzyka	52
X.	Podsumowanie	53
XI.	Spis rysunków, tabel i wykresów	54

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który wyznacza kierunki gminnej, lokalnej polityki społecznej. Strategia obejmuje zbiór celów, które będą realizowane w przeciągu najbliższych lat. Dokument systematyzuje działania, umożliwia ich koordynację, monitoring oraz ocenę rezultatów podejmowanych przedsięwzięć wraz z planowaniem dalszego rozwoju. Podstawą strategii było dokonanie diagnozy problemów, określenie zasobów, silnych i słabych stron, wskazanie szans i zagrożeń.

Zasadniczym celem jest stworzenie systemu umożliwiającego poprawę warunków funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia jest wieloletnim dokumentem programowym zgodnie, z którym kreowana będzie polityka społeczna gminy. Dokument ten stanowi podstawę do tworzenia programów i projektów, których wdrożenie pozwoli na rozwiązywanie konkretnych problemów społecznych. Działania kierowane będą głównie do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Dokument ten stanowi podstawę do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Założenia Strategii mogą stanowić podstawę do tworzenia programów i projektów, których wdrożenie pozwoli na rozwiązywanie konkretnych problemów społecznych oraz uwzględni cele i założenia już przyjętych programów pomocy społecznej.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym pojawić się mogą nowe wyzwania dla polityki lokalnej. W związku z trwającą pandemią uwydatniają się stare i pojawiają nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa. Dlatego tak istotną rolę w zmieniającej się rzeczywistości społecznej odgrywać będzie monitorowanie

działań podjętych w oparciu o założenia Strategii, a ich realizacja i przebieg oraz skuteczność będzie podstawą do wprowadzania ciągłych zmianom w dokumencie strategicznym, ponieważ mogą pojawiać się nowe cele, a część straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie wskaźnikiem działań i dążeń społeczności lokalnej do zmiany społecznej.

Skoro Strategia jest jednym z podstawowych narzędzi służących realizacji polityki społecznej w gminie to zgodnie z obowiązującym stanem prawnym zawiera oprócz diagnozy sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określa:

- cele strategiczne projektowanych zmian
- kierunki niezbędnych działań
- sposób realizacji strategii i jej ramy finansowe
- wskaźniki realizacji działań

1.1. METODYKA OPRACOWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla Gminy nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹. Zgodnie z przywołaną Ustawą, przygotowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obowiązkiem każdej gminy, co wynika z art. 16b ust. 1, który stanowi: „Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej” oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 w brzmieniu: „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do udziału w pracach nad strategią zaproszono przedstawicieli instytucji, jednostek działających w obszarze polityki społecznej w Gminie Trzciel. Zarządzeniem nr 231/2021 Burmistrza Trzciela z dnia 13 października 2021 r. został powołany zespół do spraw opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Trzciel na lata 2022-2030” (załącznik nr 1).

---

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz.U. z 2020r., poz. 1876, 2369, z 2021 r. poz. 794, 803).

Na stronie internetowej Gminy Trzciel została umieszczona informacja o rozpoczęciu prac nad opracowaniem Strategii.

W 2020r. Gmina Trzciel zleciła firmie zewnętrznej Centrum Profilaktyki i Reedukacji Atelier w Krakowie przeprowadzenie „Diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Trzciel”. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii ²:

- zidentyfikowania problemów społecznych występujących wśród dzieci i młodzieży, dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców napojów alkoholowych na terenie Gminy,
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu występujących problemów społecznych
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków

Szczegółowe wyniki badań ankietowych, o których mowa wyżej zostały przedstawione w rozdziale III niniejszego dokumentu.

1.2. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia jest zgodna z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów na poziomie europejskim, ogólnopolskim oraz samorządowym. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Trzciel na lata 2022-2030 jest spójna z następującymi dokumentami strategicznymi:

1.2.1. Dokumenty europejskie

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;

---

² „Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Trzciel” Centrum Profilaktyki i Reedukacji „Atelier” Kraków 2020r.

- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- „Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencji na rynkach światowych
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa³.

---

³ Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

1.2.2. Dokumenty krajowe

- Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywa do 2030)
- Strategią Demograficzna do 2040
- Krajowa Strategią Rozwoju Regionalnego do 2030
- Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego do 2030
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021- 2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030
- Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej
- Strategią na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030
- Strategią rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035
- Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2030
- Planem Dostępność Plus 2018-2026
- Polityka Społeczną Wobec Osób Starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO-UCZESTNICTWO-SOLIDARNOŚĆ
- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
- Programem Wieloletnim „Senior”
- Programem „Opieka 75+”

1.2.3. Dokumenty regionalne

- Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030
- Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2021-2030
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubuskiego na lata 2021-2030
- Wojewódzkim Programem wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych 2021-2030 .
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Wojewódzkim Programem na Rzecz Osób Starszych

- Wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Narkomanii
- Kierunkami Rozwoju Polityki Prorodzinnej w Województwie Lubuskim
- Wojewódzkim Programem Pomocy Społecznej
- Lubuskim Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2021 – 2023
- Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Międzyrzeckim na lata 2016-2025

1.2.4. Dokumenty lokalne

- Strategia Rozwoju Społeczno– Gospodarczego Gminy Trzciel na lata 2016-2023
- Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY TRZCIEL

1. Podstawowe informacje
2. Sytuacja demograficzna
3. Rynek pracy
4. Wychowanie i edukacja
5. Kultura, sport, rekreacja
6. Opieka zdrowotna
7. Bezpieczeństwo publiczne
8. Pomoc społeczna
9. Sektor pozarządowy
10. Potencjał umożliwiający rozwiązywanie problemów społecznych

1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Gmina Trzciel położona jest we wschodniej części województwa lubuskiego, w powiecie międzyrzeckim, przy granicy z województwem wielkopolskim. Powierzchnia gminy wynosi 177 km². Gminę zamieszkuje około 6600 osób, z czego około 2500 mieszka w Trzciel. Drugą co do wielkości miejscowością są Brójce. W skład gminy wchodzi 12 sołectw: Brójce, Lutol Suchy, Chociszewo, Stary Dwór, Jasieniec, Sierczynek, Lutol Mokry, Łagowiec, Świdwowiec, Panowice, Rybojady.

Gminę z zachodu na wschód przecina autostrada A2 oraz droga krajowa nr 92. Na południe od Trzciela zlokalizowany jest węzeł autostradowy a koło Chociszewa MOP. Ważnym szlakiem komunikacyjnym jest także droga wojewódzka nr 137. Łączy ona Trzciel z Międzyrzeczem. Przez gminę przebiega linia kolejowa Zbąszynek – Gorzów Wlkp. z dwoma stacjami w Panowicach i Lutolu Suchym. Do Zbąszynia i linii kolejowej Warszawa – Berlin jest 15 km a do lotniska w Babimoście 30 km⁴.

Jeziora i lasy, stanowią największe bogactwo Trzciela. Rzeka Obra z jeziorami zajmuje 4% powierzchni gminy, a lasy aż 45%.

---

⁴ <http://www.trzciel.pl/podstawowe-informacje.html>

Położenie gminy Trzciel na mapie powiatu międzyrzeckiego⁵

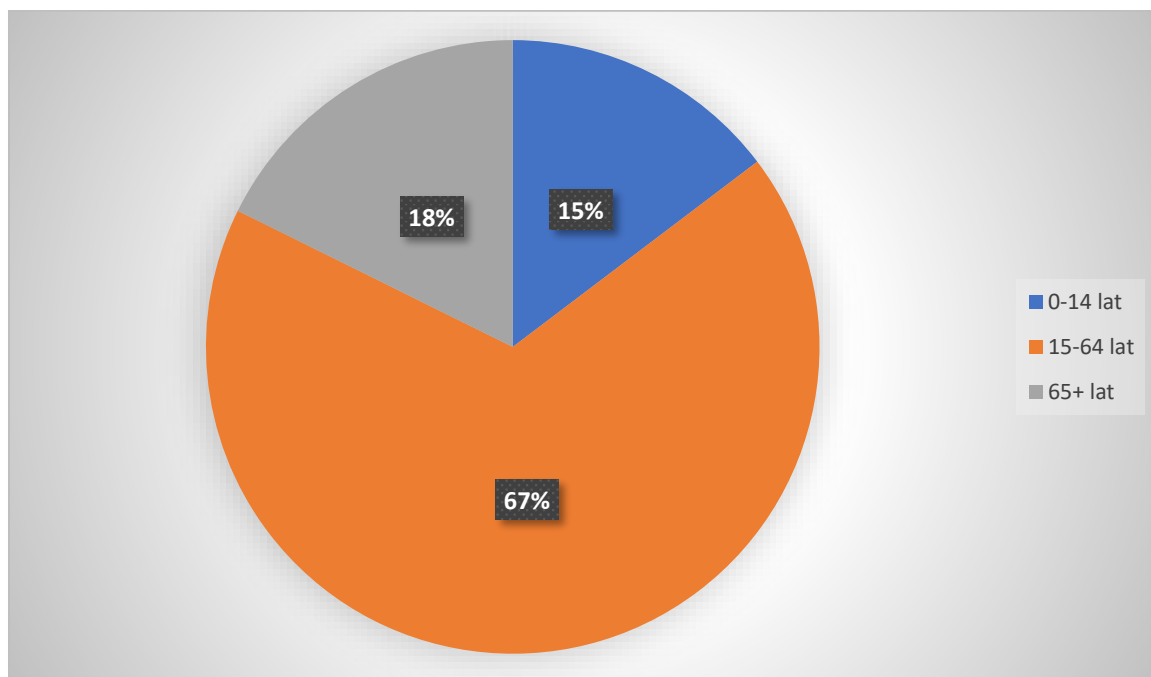
2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna, będąc rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju⁶.

⁵ http://www.powiat-miedzyrzecki.pl/PL/582/Mapa_Powiatu/

⁶ „Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Trzciel” Centrum Profilaktyki i Reeducacji „Atelier” Kraków 2020r.

W latach 2002-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 0,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa lubuskiego (41,9 lat) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,0 lat). (źródło: GUS 31.XII.2020r)

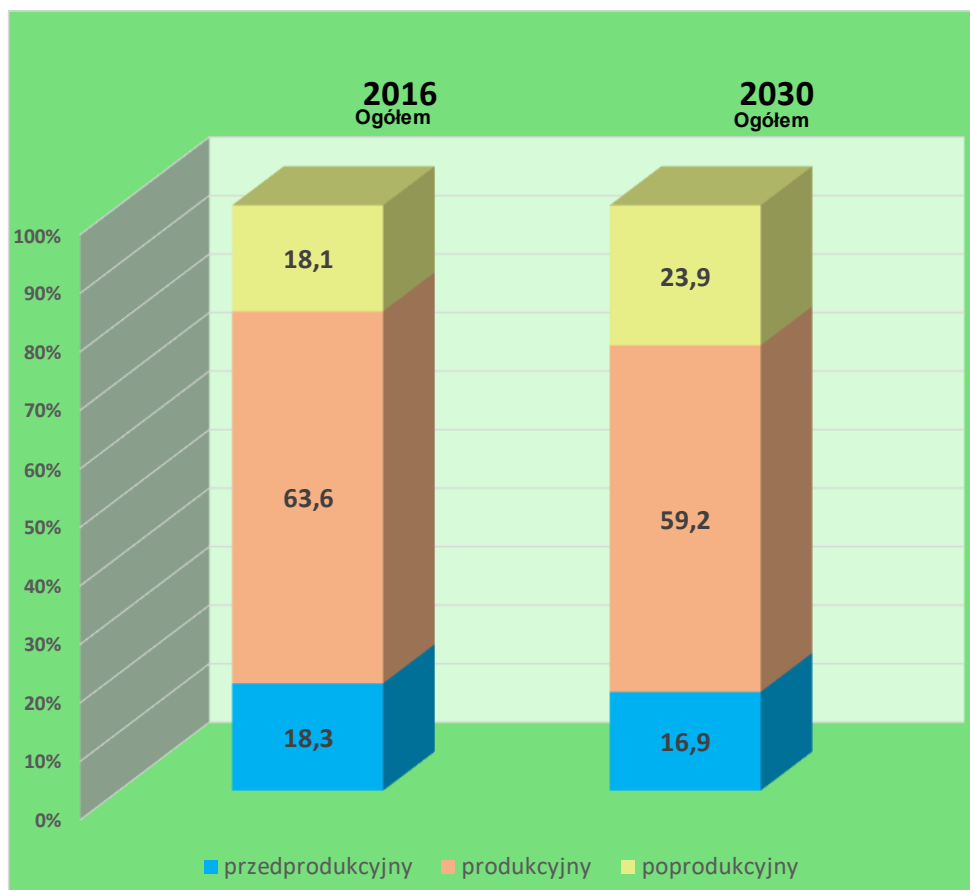
Wykres nr 1. Biologiczne grupy wieku w gminie Trzciel

Jeszcze w 2020r. gmina Trzciel ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 4. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,62 na 1000 mieszkańców gminy Trzciel. W 2019 roku urodziło się 58 dzieci, w tym 51,7% dziewczynek i 48,3% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,59 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. Natomiast w pierwszym półroczu 2021r. liczba zgonów- 26, przewyższa liczbę urodzonych dzieci- 5.

W 2020r. 61,7% mieszkańców gminy Trzciel jest w wieku produkcyjnym, 17,1% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.⁷

⁷ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Trzciel

Warto w tym kontekście nadmienić, że długoterminowe prognozy demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego, przygotowywane dla poszczególnych regionów, w tym dla gminy Trzciel są jednoznacznie niekorzystne. Zakładają one szybko postępujące procesy depopulacji i starzenia się ludności. Liczba ludności będzie systematycznie maleć. Prognozy przewidują dalszy systematyczny przyrost ludności w wieku poprodukcyjnym i szybko postępujący spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym

OBCIĄŻENIE	2016	2030
	Ogółem	Ogółem
przedprodukcyjnym	29	28
poprodukcyjnym	29	40
nieprodukcyjnym	57	69

Wykres nr 2. Długoterminowe prognozy demograficzne

3. RYNEK PRACY

Spoleczna i psychiczna waga pracy/zatrudnienia oznacza, że wykluczenie osób z rynku pracy, a zwłaszcza wykluczenie trwałe czy na dłuższy czas wiąże się z poważnymi społecznymi jak i jednostkowymi kosztami. Za grupy szczególnej troski uchodzą: młodociani, a w szczególności tzw. NEET, niepełnosprawni, długotrwale bezrobotni oraz pracownicy 50 plus. Niewątpliwą słabością rynku pracy w Polsce jest zjawisko ubóstwa osób pracujących, niskich płac i zatrudnienia tymczasowego. Wskaźnik ubóstwa osób pracujących wynosił 10,9% w roku 2016, co plasowało Polskę na 21 miejscu wśród 28 krajów EU.

Na dzień 31 grudnia 2020r. w Trzcielu na 1000 mieszkańców pracuje 190 osób . Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa lubuskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. 55,7% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 44,3% mężczyźni.

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Trzciel wynosiło 4 569,86 PLN, co odpowiada 82,70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Trzciela 179 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 46 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -133.

18,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Trzciel pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 34,9% w przemyśle i budownictwie, a 16,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)⁸.

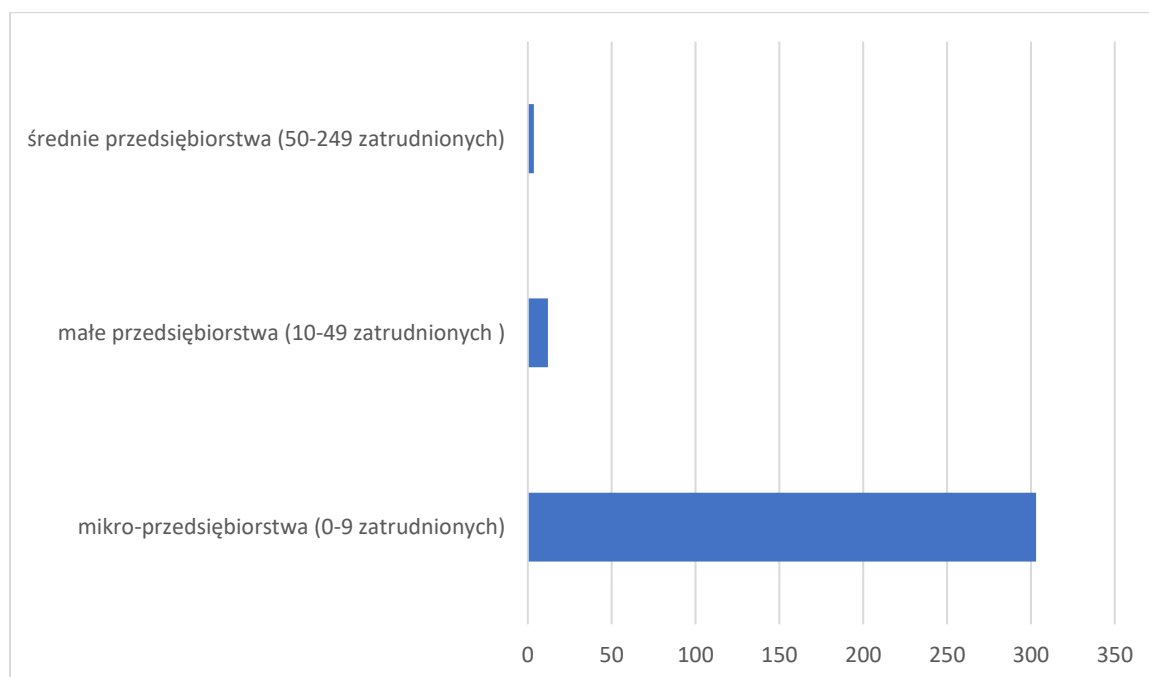
W Trzcielu w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 317 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 169 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 11 nowych podmiotów, a 10 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2020 najwięcej (36) podmiotów zarejestrowano w roku 2009, a najmniej (11) w roku 2020. W tym samym okresie najwięcej (32) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (9) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2010 roku.

---

⁸ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Trzciel

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Trzcielu najwięcej (21) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej -303 jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników, 12 - małych przedsiębiorstw (10-49 zatrudnionych) i 2 średnie przedsiębiorstwa (50-249 zatrudnionych).

Wykres nr 3. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Trzciel na koniec 2020r. według klas wielkości.

2,8% (9) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 20,8% (66) podmiotów, a 76,3% (242) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Trzcielu najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (29.0%) oraz Budownictwo (23.7%)⁹.

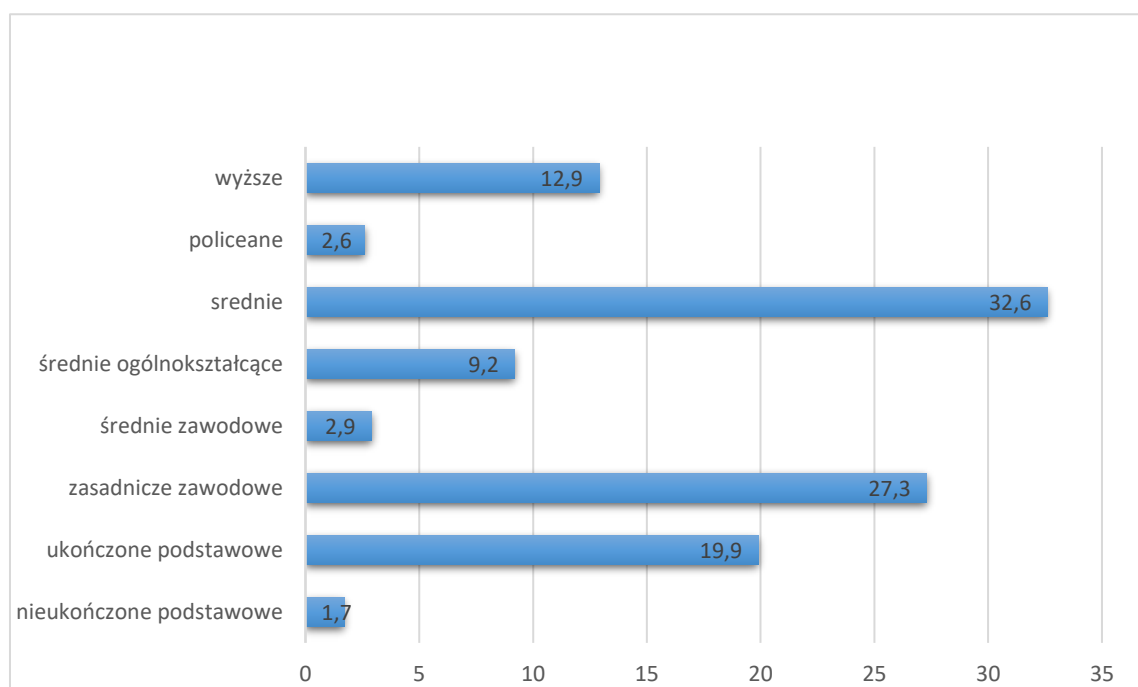
⁹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Trzciel

4. WYCHOWANIE I EDUKACJA

Na podstawie danych statystycznych GUS z 31.XII.2018r. wynika, że 1 433 mieszkańców gminy Trzciel jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 715 kobiet oraz 718 mężczyzn).

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 12,9% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,6% wykształcenie policealne, 9,2% średnie ogólnokształcące, a 20,9% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 27,3% mieszkańców gminy Trzciel, gimnazjalnym 5,6%, natomiast 19,9% podstawowym ukończonym. 1,7% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa lubuskiego mieszkańcy gminy Trzciel mają analogiczny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Trzciel największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (22,8%) oraz zasadnicze zawodowe (20,3%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (34,7%) oraz

Wykres nr 4. Wykształcenie mieszkańców Gminy Trzciel w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r. Źródło: GUS

Na terenie gminy funkcjonują 2 zespoły edukacyjne, przedszkole niepubliczne i niepubliczny klub dziecięcy.

Lp.	Placówka	Adres	Tel.
1	Zespół Edukacyjny w Trzciel Przedszkole Bajkowe	Ul. Kościuszki 21 66-320 Trzciel	95 7431 218
2	Zespół Edukacyjny w Brójcach Przedszkole	Ul. Polna 6 66-304 Brójce	95 7474 110
3	Niepubliczne Przedszkole „Kolorowy zakątek” w Lutolu Suchym	Lutol Suchy 74 66-304 Brójce	797 437 915
4	Klub dziecięcy „Baja Land” w Trzciel	Ul. Główna 8 66-320 Trzciel	503 814 586

Tabela nr 1. Zestawienie przedszkoli działających w gminie Trzciel

Lp.	Szkoła	Adres	Tel.	www	mail
1	Zespół Edukacyjny W Trzciel	Kościuszki 21 Trzciel	95 7431 218	zetrzciel.szkolna.strona.pl	sptrzciel@wp.pl
2	Zespół Edukacyjny W Brójcach	Polna 6 Brójce	95 7434 110	ze-brojce.pl	ze.spbrojce@ze-brojce.pl

Tabela nr 2. Zestawienie szkół działających w gminie Trzciel

5. KULTURA, SPORT, REKREACJA

Cele w zakresie upowszechniania kultury, animowania życia kulturalnego oraz rozwijania amatorskiego ruchu artystycznego realizuje Centrum Kultury w Trzciel, kładąc szczególny nacisk na świadczenie usług w zakresie kultury, organizowanie imprez kulturalnych i wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego. Przy CK działa Studio tańca.

Prężnie działa Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Trzciel, z filiami w Brójcach i Lutolu Suchym, propagująca wśród dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych nie tylko czytelnictwo, ale także spotkania autorskie z ciekawymi ludźmi, zajęcia plastyczne, wystawy.

Te nowoczesne placówki oferują nie tylko bogatą ofertę imprez i wydarzeń, ale także rozwijają pasje i kształtują talenty artystyczne.

Tradycje sportowe Trzciela oraz dostęp do zróżnicowanej infrastruktury sprawiają, że w gminie działa wiele klubów sportowych, które zajmują się krzewieniem kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych:

- KS „Chrobry” Brójce
- MGLKS „Obra” w Trzciel
- MGLKS „Orlęta” Trzciel
- KS Judo „Dragon” Trzciel

Dzięki mnogości organizowanych imprez, wydarzeń o charakterze sportowym i rekreacyjnym mieszkańcy (i nie tylko) czynnie uczestniczą w życiu sportowym, jak również dopingują w zmaganiach sportowych swoich zawodników.

Hala sportowa przy Zespole Edukacyjnym w Brójcach i Obiekty rekreacyjne w Trzciel

umożliwiają organizację wielu różnorodnych turniejów czy zawodów. Jeziora i lasy, stanowiące największe bogactwo Trzciela, są stworzone do wypoczynku i rekreacji. Rzeka Obra z jeziorami zajmuje 4% powierzchni gminy, a lasy aż 45%. Te walory sprzyjają uprawianiu sportów wodnych typu: żeglarstwo, windsurfing lub kajakarstwo. Trzy połączone jeziora: Wielkie, Konin i Rybojadło tworzą akwen o powierzchni 299 ha. Ich urozmaicona linia brzegowa, pełna zatoczek i półwyspów, daje szansę niepowtarzalnych przeżyć amatorom sportów wodnych i wędkowania.

6. OPIEKA ZDROWOTNA

W 2021r. gmina nie zarządzała żadnym podmiotem leczniczym. Podstawowa opieka zdrowotna jest realizowana przez podmioty niepubliczne tj.

- Centrum Medyczne Vita Dariusz Kliszcz w Trzciel, ul. Grunwaldzka 7. Prowadzi także Poradnię w Brójcach
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Pielęgniarek i Położnych Środowiskowo-Rodzinnych „Zdrowie” ul. Poznańska 15w Trzciel
- Podstacja Pomocy Doraźnej w Trzciel, zarządzana przez Szpital Międzyrzecki sp. z o.o.

- Studio Fizjoterapii i Rehabilitacji Monika Górna-Siemiątkowska, ul. W. Jagiełły 5w Trzcielu

Opiekę stomatologiczną sprawują:

- Prywatny Gabinet Stomatologiczny Wiesława Świątczak, ul. w Trzcielu
- Stomatolog Maciej Walczak, ul. Grunwaldzka 7 w Trzcielu

Na terenie gminy działają apteki:

- Apteka „Antidotum”, ul. Kościuszki 1 w Trzcielu
- Apteka „Aronia”, Plac Zjednoczenia Narodowego 19 w Trzcielu
- DOZ Punkt Apteczny, Plac Wiosny Ludów 27 w Brójcach

Z danych GUS wynika, iż w gminie Trzciel w 2020 roku na 1 przychodnię (2 lekarza rodzinnego i 1 stomatologiczna) przypadało 2136 mieszkańców. Jest to wartość znacznie większa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 1799. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 3,3 porady w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością niższą od tej dla całego powiatu międzyrzeckiego (4,5).

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie	32	3
liczba osób przypadających na jedną przychodnię	1799	2136
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na jednego mieszkańca	4,5	3,3

Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Trzciel w porównaniu do powiatu międzyrzeckiego w 2020 roku¹⁰

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

W 2021 roku teren administracyjny Gminy, podobnie jak w latach minionych, objęty był działaniem Komendy Powiatowej Policji w Międzyrzeczu, w ramach której działa Posterunek Policji w Trzcielu. Zabezpieczenie terenu Gminy pod kątem zagrożeń występujących w ruchu drogowym realizował Wydział Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej w Międzyrzeczu.

¹⁰ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019

Ochrona przeciwpożarowa realizowana jest przez jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w : Trzciel, Brójcach, Chociszewie, Lutolu Suchym, Lutolu Mokrym, Sierczu i Sierczynku.

Poziom przestępczości w 2020 roku w gminie oszacowano (w oparciu o dane powiatowe) na 1 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 18,95 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa lubuskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Trzciel wynosi 72% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa lubuskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Trzciel najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym -13,6 (wykrywalność 69%) oraz przeciwko mieniu -7,04 (wykrywalność 39%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 1,88 (99%), o charakterze gospodarczym – 2,7 (61%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,56 (93%).

8. POMOC SPOŁECZNA

Ustawa o pomocy społecznej w art. 2 pkt i art. 3 definiuje pomoc społeczną jako instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Trzciel realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Na dzień 31.12.2020 r., zgodnie z „Oceną zasobów pomocy społecznej za 2020 rok” kadra Ośrodka liczyła 10 osób w tym: kadra kierownicza 1 osoba, pracownicy socjalni 4 osoby (w tym 1 pracownik socjalny zatrudniony w ramach realizowanego w Ośrodku projektu unijnego) oraz pozostali pracownicy 5 osób.

W analizowanym okresie Ośrodek Pomocy Społecznej spełniał obligatoryjne wymogi w zakresie standardu zatrudnienia, wynikające z przepisów art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zgodnie z treścią niniejszego przepisu: ośrodek zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców

lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Do obowiązków statutowych OPS należą:

Świadczenia Odbiorcy świadczeń

<p><i>Świadczenia związane z pomocą społeczną</i></p>	<p>Pomoc finansowa wynikająca z ustawy o pomocy społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zasiłek stały • Zasiłek okresowy • Zasiłek celowy • Zasiłek celowy specjalny
	<p>Świadczenia niefinansowe: to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schronienie • Ubranie • Posiłki • usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze • praca socjalna • poradnictwo specjalistyczne • interwencja kryzysowa • składki na ubezpieczenie społeczne • składki na ubezpieczenie zdrowotne.
<p><i>Świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów</i></p>	<p>Świadczeniami rodzinnymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego • świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne • zapomoga wypłacana przez Gminy, na podstawie art. 22a (patrz ustawa o świadczeniach rodzinnych) • świadczenia wypłacane przez Gminy na podstawie art. 22b (patrz ustawa o świadczeniach rodzinnych) • jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka • świadczenie rodzicielskie.

<i>Świadczenie wychowawcze (Rodzina 500 plus)</i>	Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka albo dyrektorowi domu pomocy społecznej - do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia
<i>Jednorazowe świadczenie (Za życiem)</i>	Z tytułu urodzenia się żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu (które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu), na wniosek rodzica, przyznaje się, na to dziecko, jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł.
<i>Fundusz alimentacyjny</i>	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo.

Tabela nr 4. Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzcielu

	2018 rok		2019 rok		2020 rok	
Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Zasiłek stały	444	216786,00	415	210 809,00	389	191 304,00
Zasiłek okresowy	192	69484,00	145	44 521,00	143	41 300,00
Zasiłek celowy, w tym specjalne	131	30466,00	877	86 436,00	968	125 212,00
Zasiłek celowy z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”	893	82457,00	812	71 061,00	919	107 837,00
Świadczenie wychowawcze	7896	3930097,00	10032	4 968 584,00	12941	6 383 932,00
Fundusz alimentacyjny	499	217800,00	453	193 550,00	393	170 030,00
Zasiłek dla opiekuna	37	19120,00	24	14 880,00	15	9 300,00

Świadczenia rodzinne	12016	2278097,00	11203	2 392 731,00	10315	2 488 637,00
-----------------------------	-------	------------	-------	--------------	-------	--------------

Tabela nr 5. Liczby i kwoty wypłaconych świadczeń z pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych zrealizowane przez OPS w Trzciel.

Odwołując się do danych zilustrowanych w tabeli zauważa się, że najczęściej udzielaną formą pomocy były zasiłki celowe, przyznawane m.in. na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu czy odzieży. Dominującym rodzajem pomocy wśród świadczeń niepieniężnych był posiłek, będący wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza starszych, chorych lub niepełnosprawnych oraz samotnych.

W ramach swych zadań Ośrodek realizował pracę socjalną, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do pełnego funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych, tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W gminie działa ośrodek wsparcia -Środowiskowy Dom Samopomocy w Trzciel, w którym w codziennych zajęciach uczestniczy 15 osób z orzeczoną niepełnosprawnością intelektualną lub chorobą psychiczną w stopniu znacznym lub umiarkowanym.

Ponadto, na terenie gminy funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej Leśna Polana w Jasieńcu, przeznaczony dla 70 osób przewlekłe psychicznie chorych.

9. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacjami pozarządowymi, w głównej mierze są stowarzyszenia i fundacje, czyli organizacje tworzone przez grupę ludzi, których łączy cel zrobienia czegoś pożytecznego. Mówiąc najogólniej, organizacje pozarządowe to takie, które nie podlegają administracji publicznej, a ich działalność nie jest nastawiona na zysk. Dokładną definicję organizacji pozarządowej znajdziemy w Ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (t.j. Dz.U. z 2020r., poz. 1057z późn. zm.). Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną

rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości.

W gminie oprócz organizacji działających w sferze bezpieczeństwa publicznego (patrz str. ...) i sportu (patrz str. ...) funkcjonują także:

- Stowarzyszenie „Chociszewo – Wspólna Przyszłość”
- Fundacja „Nasz Dom” w Lutolu Mokrym
- Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa w Sierczynku
- Stowarzyszenie „Nasza Wieś Jutro” w Starym Dworze
- Koło Terenowe Związku Sybiraków w Trzcielu
- Stowarzyszenie Trzcielscy Seniorzy
- Trzcielskie Stowarzyszenie Wędkarskie
- Koło Polskiego Związku Wędkarskiego w Trzcielu
- Fundacja „Ramona” w Trzcielu
- Fundacja „Agrafka” w Trzcielu
- Koła Gospodyń Wiejskich w : Brójcach, Jasieńcu/Bieleniu, Starym Dworze
- Parafialny Zespół Caritas w Trzcielu

W zakresie ekonomii społecznej działa w Lutolu Mokrym spółdzielnia socjalna. Lutolska Spółdzielnia Socjalna WINDA poprzez działalność gastronomiczną, porządkową, remontową i usług opiekuńczych, zajmuje się bezrobotnymi i nieaktywnymi zawodowo młodymi ludźmi oraz osobami z niepełnosprawnością. Prowadzi zajęcia reintegracji zawodowej i społecznej wykorzystując ponad 20-letnie w pracy na rzecz młodzieży pozbawionej wsparcia w najbliższych. Długofalowa reintegracja zawodowa, połączona z programem społecznym, prowadzona jest m.in. w oparciu o umowy wolontariackie, staże zawodowe finansowane przez powiatowe urzędy pracy oraz zatrudnienie monitorowane w spółdzielni. Spółdzielnia współpracuje również z przedsiębiorcami w zakresie odbudowania lub/i podtrzymywania uczestniczenia osób aktywizowanych do pełnienia ról społecznych w miejscu pracy oraz odbudowania i podtrzymania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

10. POTENCJAŁ UMOŻLIWIAJĄCY ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Przedstawiona w niniejszym rozdziale charakterystyka gminy Trzciel, pozwala na wyciągnięcie wniosku iż w gminie jest potencjał ludzki i zasoby instytucjonalne, które mogą realizować zadania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

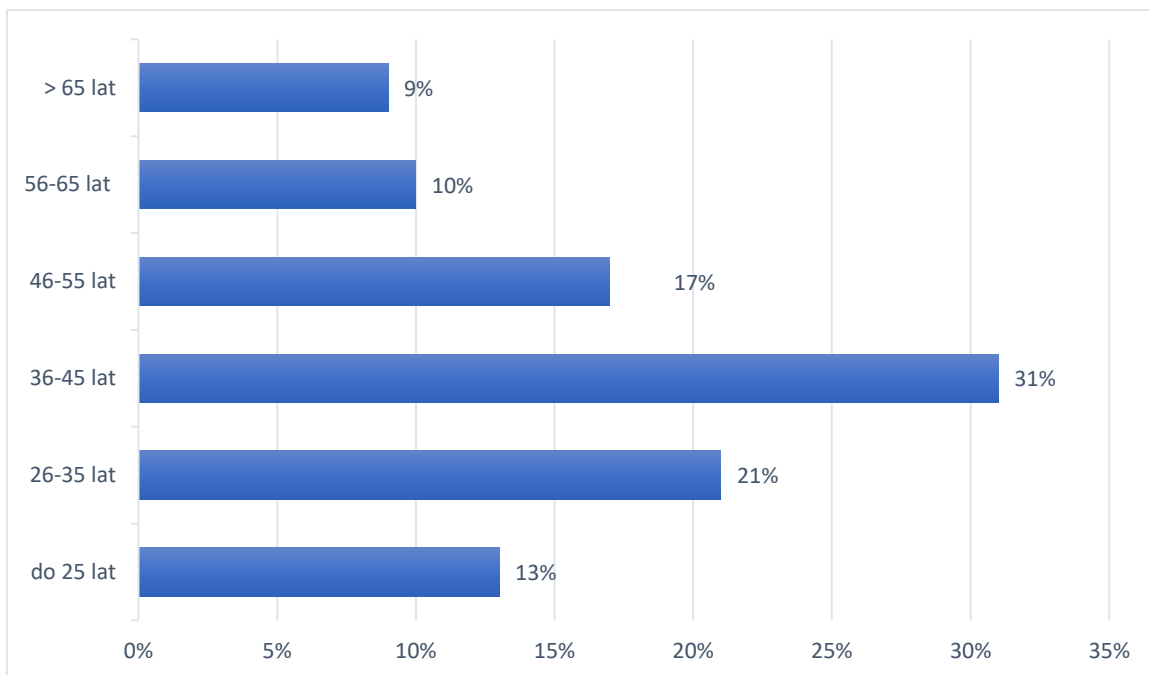
Podsumowując, należą do nich:

- Urząd Miejski
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Posterunek Policji
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Punktami Konsultacyjnymi w Trzciel i Brójcach
- Zespół Interdyscyplinarny działający przy OPS w Trzciel
- Placówki oświatowo-wychowawcze
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Trzciel, z filiami w Brójcach i Lutolu
- Centrum Kultury
- Placówki służby zdrowia
- Sektor organizacji pozarządowych
- Lutolska Spółdzielnia Socjalna WINDA

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA PODSTAWIE BADAŃ ANKIETOWYCH

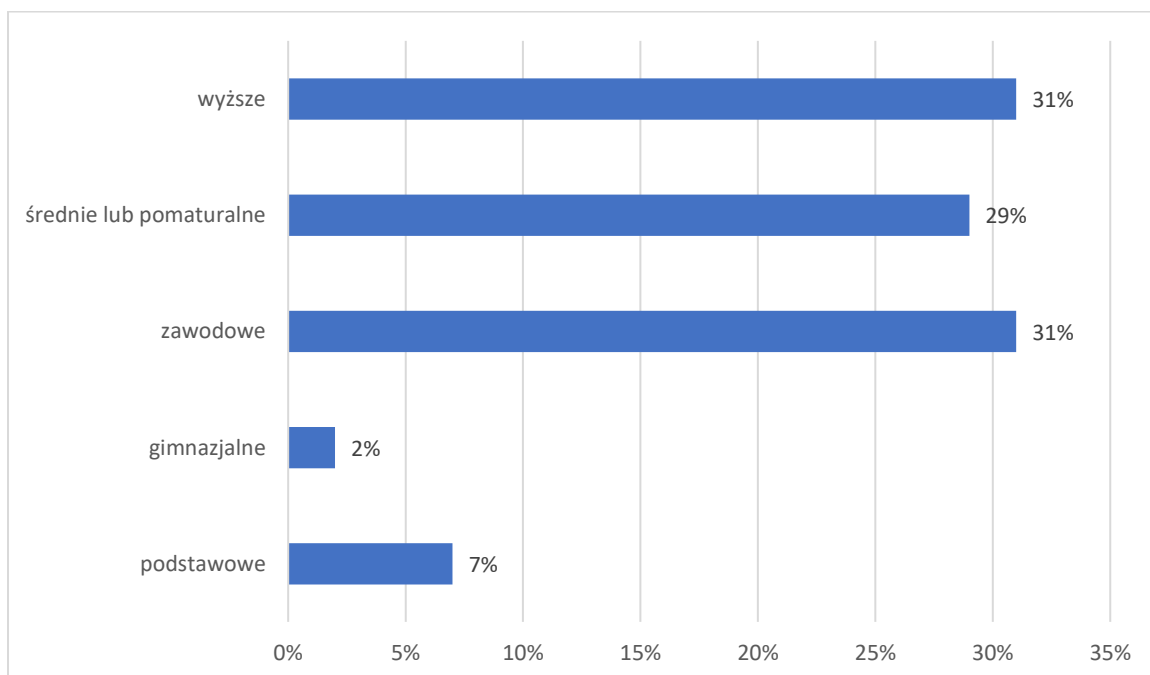
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Trzciel wzięło udział 307 mieszkańców mających powyżej 18 lat. W badanej próbie przeważały kobiety, stanowiąc 60% liczby respondentów.

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, że jest ona zróżnicowana pod względem wieku, co obrazuje poniższa tabela.

Wykres nr 5. Wiek badanych

Największy udział w badaniu mieli mieszkańcy legitymujący się wyższym wykształceniem stanowiący 31% badanych, a najmniej ankietowanych bo tylko 2% stanowiły osoby, które zakończyły edukację na poziomie gimnazjalnym.

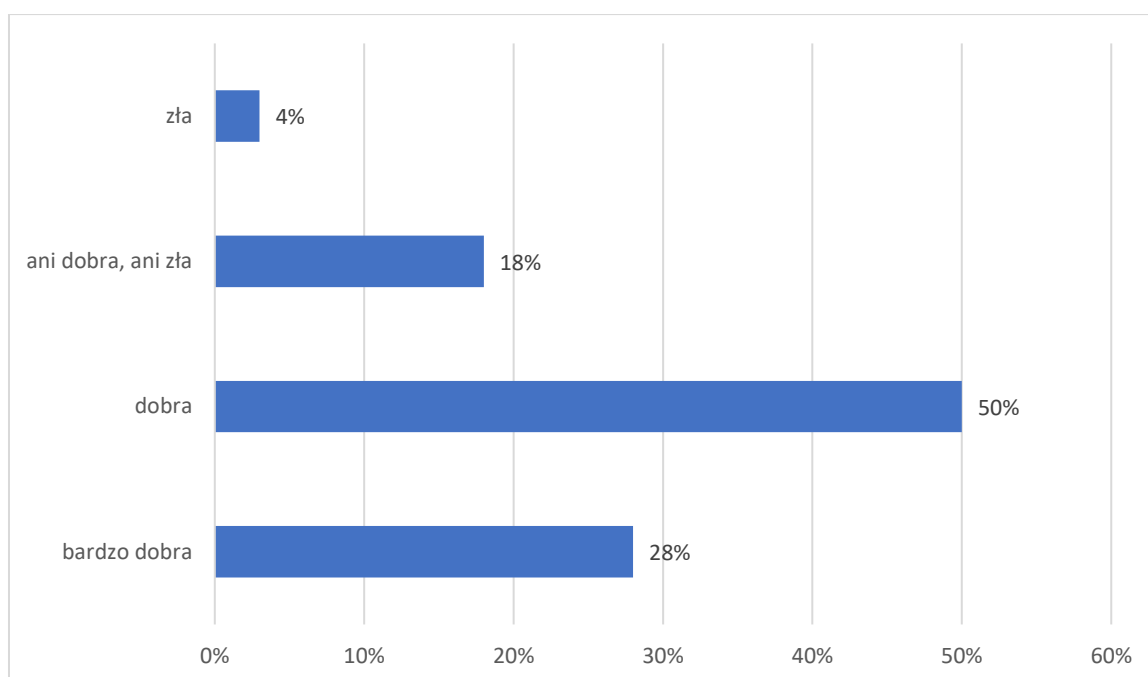

Wykres nr 6. Wykształcenie badanych

W badaniu diagnozującym problemy społeczne gminy udział wzięły osoby zatrudnione w następujących dziedzinach gospodarki:

- 47% - w przedsiębiorstwach prywatnych
- 15% - w instytucjach rządowych i samorządowych
- 13% - emeryci/ renciści
- 10%- osoby prowadzące własną działalność gospodarczą
- 7% - rolnictwo

Analiza wypowiedzi dotyczących sytuacji materialnej badanej grupy pokazuje, że większość mieszkańców gminy ocenia swoją sytuację jako dobrą.

Wykres nr 7. Ocena sytuacji materialnej

Badania prowadzone były w następujących obszarach:

1. Uzależnienia
2. Przemoc
3. Rynek pracy
4. Niepełnosprawność
5. Sytuacja osób starszych
6. Ubóstwo i wykluczenie społeczne
7. Wsparcie rodzin

Uzależnienia

Uzależnienie od alkoholu wciąż stanowi w Polsce poważny problem. Według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych¹¹ na przestrzeni lat 1993-2019 znacznie wzrosło roczne spożycie napojów alkoholowych na 1 mieszkańca w litrach w przeliczeniu na 100% alkoholu. W 1993r. statystyczny Polak wypijał 6,52 litry alkoholu, a w 2019r. już 9,78 litrów.

Analizując uzyskane dane w zakresie uzależnień od alkoholu mieszkańców gminy wypowiedzi ankietowanych podzielono na następujące obszary:

- Skala spożywania alkoholu:
  - 70% ankietowanych deklaruje spożywanie alkoholu, w tym najliczniejszą grupę (40%) stanowią osoby sięgające po alkohol w sposób okazjonalny;
  - Z częstotliwością wskazującą na ryzykowne picie, czy też szkodliwe po alkohol sięga 6% mieszkańców, w tym 1% pije go codziennie.
- Prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu:
  - Do kierowania pojazdem po wpływem alkoholu przyznaje się 7% ankietowanych (spośród osób, które zadeklarowały spożywanie alkoholu);
  - Blisko połowa ankietowanych (51%) była świadkiem sytuacji prowadzenia pojazdów przez osobę będącą pod wpływem alkoholu
- Świadkiem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży było 45% ankietowanych.

Zebrany materiał badawczy wykazał, że co piąty (21%) mieszkaniec gminy codziennie pali papierosy, w tym znaczny odsetek palących wypala powyżej 16 sztuk papierosów dziennie.

Podczas badania zadano także pytania dotyczące używania środków psychoaktywnych typu: narkotyki, dopalacze. Do sięgania po te środki przyznało się 11% respondentów, wśród których 2% zażywało je więcej niż jednokrotnie.¹²

2. Przemoc

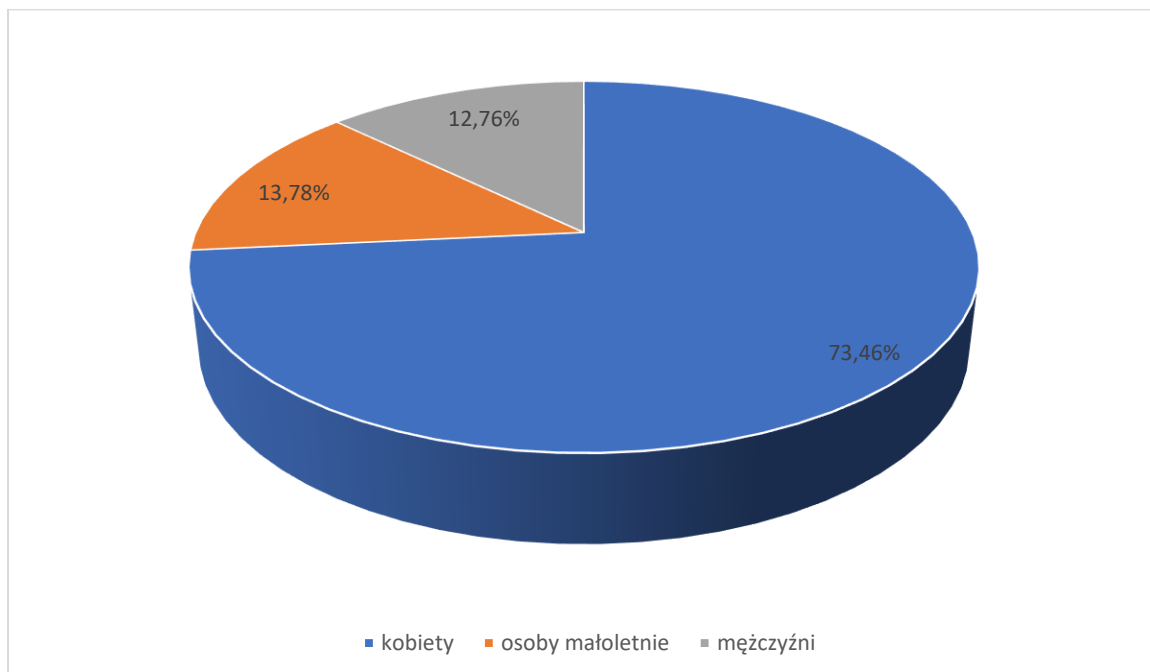
Analiza danych statystycznych Policji dotyczących realizacji procedury Niebieskiej Karty wykazuje, że w 2020 r., podobnie jak w latach ubiegłych, największą grupę osób, co do

---

¹¹ <https://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki>

¹² ¹² „Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Trzciel” Centrum Profilaktyki i Reeducacji „Atelier” Kraków 2020r.

których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie stanowiły kobiety (62 866 osób), co stanowiło 73,46% ogółu ofiar przemocy w rodzinie. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie – 11 787 osób (13,78% ogółu) oraz mężczyźni – 10 922 osoby (12,76% ogółu). Przy czym spadek odnotowano tylko wobec kobiet oraz osób małoletnich (kobiety spadek o 2 329 osób, dynamika wyniosła 96,43%, małoletni spadek o 374 osoby, dynamika 96,92%). W odniesieniu do mężczyzn odnotowano wzrost (o 246 osób, dynamika 102,30%).¹³

Wykres nr 8. Liczba osób w Polsce dotkniętych przemocą w 2020r. na podstawie danych Policji

Analiza wyników badania diagnostycznego przeprowadzonego pod kątem przemocy w rodzinie w gminie Trzciel pozwala wyciągnąć następujące wnioski:

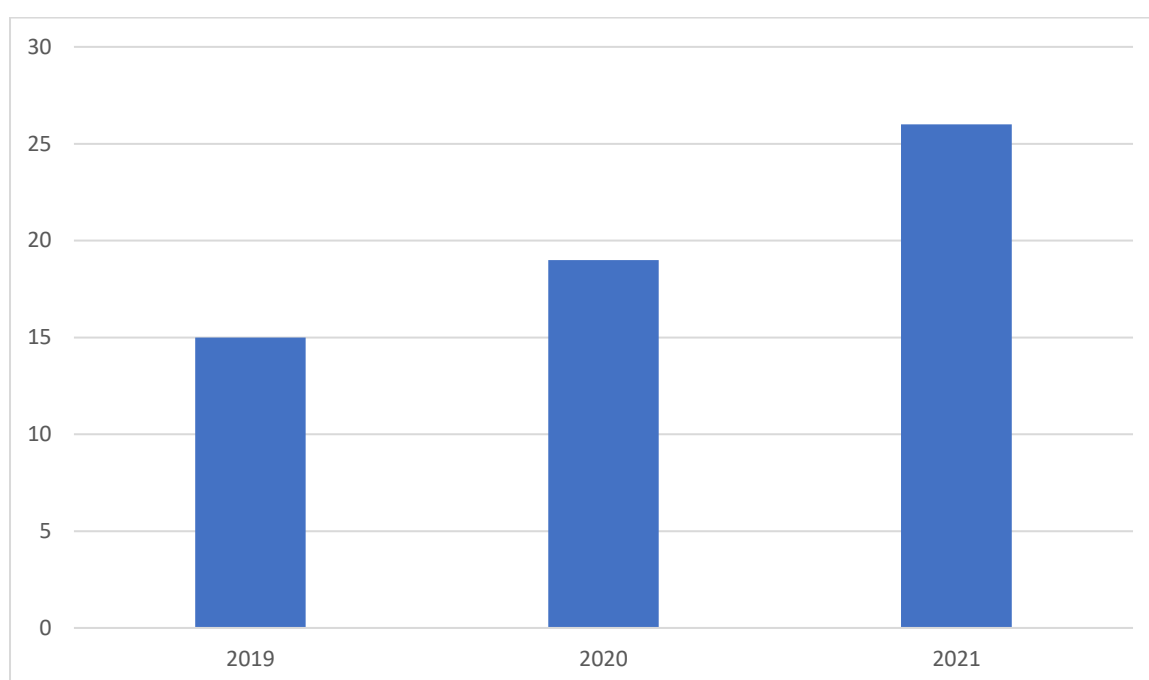
- 13% osób doświadcza przemocy
- 15% osób deklaruje, że w swoim otoczeniu zna osoby doświadczające przemocy
- 5% badanych przyznało się do stosowania kar cielesnych wobec dzieci¹⁴

¹³ <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie>

¹⁴ ¹⁴ „Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Trzciel” Centrum Profilaktyki i Reedukacji „Atelier” Kraków 2020r.

Natomiast na podstawie danych pochodzących z Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzcielu przy którym działa Zespół Interdyscyplinarny wynika, że rośnie liczba prowadzonych procedur Niebieskiej Karty.

Przemoc w rodzinie zgłaszana przez osoby doświadczające przemocy oraz zgłaszane przez organa ścigania rośnie. Można wysunąć wniosek, być może daleko idący, że izolacja spowodowana pandemią w ostatnich w dwóch latach nasiliła niepożądane relacje o charakterze przemocowym w rodzinach.

Wykres nr 9. Liczba procedur Niebieskiej Karty

3. Rynek pracy

Stopa bezrobocia w grudniu 2020 roku w kraju wynosiła 6,2%, podobnie w województwie lubuskim, ale w powiecie międzyrzeckim była wyższa (9,6%). Natomiast na koniec października 2021 roku stopa bezrobocia w powiecie międzyrzeckim była na poziomie 7,4 % przy wysokości stopy bezrobocia w województwie lubuskim 5 %.

Na koniec 2020 roku bez pracy w powiecie międzyrzeckim pozostawało 1928 osób, w tym 1061 kobiet, a gminie Trzciel: liczba bezrobotnych wynosiła 158 osób, w tym 79 kobiet.

W listopadzie 2021 roku bez pracy pozostawały w powiecie 1377 osób (760 kobiet), a w gminie Trzciel bezrobotnych zarejestrowanych było 120 osób, w tym 59 kobiet.¹⁵

Z badań diagnostycznych wynika, że ponad połowa mieszkańców uważa, że znalezienie pacy na terenie gminy jest trudne lub bardzo trudne (53%). Warto podkreślić, że co trzeci ankietowany negatywnie ocenia swoje szanse na rynku pracy (31%). Aktywizacja zawodowa jako środek powrotu na rynek pacy nie jest popularna wśród mieszkańców gminy Trzciel. Wśród osób, które korzystały z pomocy Powiatowego Urzędu Pracy w Międzyrzeczu w aktywizacji zawodowej największą popularnością cieszą się staże i praktyki (9%).¹⁶

4. Sytuacja osób starszych

Kolejną grupą społeczną, która boryka się z poważnymi problemami są seniorzy. Warto przy tym podkreślić, że proces tzw. starzenia się społeczeństwa, stale zwiększa tę grupę w społeczeństwie. Szczególnie ważne są zdaniem pracowników socjalnych i opiekunek pracujących w OPS w Trzcielcu dwa problemy osób starszych: zdrowie i samotność. 33% badanych wskazywało na problemy finansowe osób starszych. W mniejszym stopniu wskazują na brak ofert spędzania czasu wolnego oraz brak odpowiedniej opieki medycznej. Ocena oferty pomocy osobom starszym w gminie oceniana jest na następującym poziomie:

- 38% respondentów uznaje ją za wystarczającą
- 33% - negatywnie ocenia pomoc seniorom

Z badań wyłania się pozytywny obraz- braku marginalizacji osób starszych w życiu społecznym gminy. ¹⁷

W Polsce od kilkunastu lat obserwowany jest proces zmiany struktury demograficznej, którego cechą jest rosnący udział osób starszych w populacji ogółem. Na koniec 2015 r. liczba ludności Polski wynosiła ok. 38 437 tys. osób. Rok 2015 był czwartym z kolei, w którym odnotowano spadek liczby ludności po obserwowanym wcześniej (w latach 2008– 2011) wzroście. Tempo ubytku ludności wyniosło -0,11%, co oznacza, że na każde 10 tysięcy mieszkańców Polski ubyło 11 osób (w 2014 r. było to -0,04%, tj. ubyły odpowiednio – 4

---

¹⁵ <https://miedzyrzecz.praca.gov.pl/>

¹⁶ „Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Trzciel” Centrum Profilaktyki i Reeducacji „Atelier” Kraków 2020r.

¹⁷ „Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Trzciel” Centrum Profilaktyki i Reeducacji „Atelier” Kraków 2020r.

osoby). Zgodnie z założeniami opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny prognozy demograficznej, obejmującej okres do 2050 r.) , w nadchodzących latach w Polsce nastąpi znaczne zmniejszenie liczby dzieci (w wieku 0–14 lat) i osób dorosłych (w wieku 15–59), natomiast zwiększy się liczba i udział osób w wieku co najmniej 60 lat. Udział ludności w wieku 60 lat i więcej w całej populacji wynosi obecnie prawie 23% (8,8 mln osób) wobec ok. 15% (5,6 mln) na początku lat 90. ub. wieku. Z opracowanej w 2014 r. prognozy ludności wynika, że w perspektywie do 2050 r. ogólna liczba ludności Polski zmniejszy się o ponad 4,5 mln, natomiast będzie wzrastać zarówno liczba, jak i odsetek osób w wieku 60 lat i więcej:

- w 2025 r. osób w wieku co najmniej 60 lat będzie ponad 10 mln i będą stanowiły one prawie 28% ludności kraju,
- w 2035 r. – 11,4 mln (32%), tj. prawie 1/3 populacji,
- w ostatnim roku prognozy (2050) ich udział wzrośnie do ponad 40% (13,7 mln osób w wieku co najmniej 60 lat).

Mediana wieku, czyli granica wieku, którą połowa populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła, także ulegnie podwyższeniu z 38 lat w 2010 r. do 48,6 lat w 2035 r. Jednocześnie współczynnik obciążenia demograficznego wzrośnie z 26 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2010 r. do 49 osób w 2035r.

Jednocześnie należy podkreślić, iż na skutek poprawiających się warunków życia wydłuża się średnia długość życia Polaków. Według GUS przeciętny czas trwania życia w 2014 r. wynosił 73,8 lat dla mężczyzn, a dla kobiet 81,6 lat⁴). Od 2000 r. przeciętny dalszy czas trwania życia w odniesieniu do mężczyzn, jak i kobiet, wzrósł o około 4 lata. Wydłużająca się przeciętna długość życia, przy jednoczesnym spadku liczby urodzeń, sprawia, że w perspektywie najbliższych dwudziestu kilku lat nastąpi gwałtowny proces starzenia się ludności.

Przedstawione powyżej zjawiska oraz zmiany struktury demograficznej powodują, iż Polska stoi przed szeregiem wyzwań związanych z planowaniem i kształtowaniem polityki w obszarze aktywności społecznej osób starszych. Wobec tego stanu rzeczy istotne jest, aby podjęto działania bezpośrednio skierowane do seniorów.¹⁸

---

¹⁸ <https://das.mpips.gov.pl/source/wigor>

5. Niepełnosprawność

Kolejną kategorią społeczno-demograficzną w badaniu są osoby z niepełnosprawnościami. Zdaniem pracowników socjalnych szczególną wagę mają takie problemy tej grupy, jak problemy finansowe i utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, a w mniejszym stopniu problemami są również: brak ofert pracy i bariery architektoniczne. Istnienie barier architektonicznych w gminie dostrzega 58% badanych.¹⁹

Problemy finansowe osób z niepełnosprawnościami są wywołane głównie przez brak ofert pracy dla tej kategorii społecznej. Problem ten nasila się zwłaszcza w środowisku wiejskim. Środowisko to także determinuje utrudniony dostęp do placówek medycznych i rehabilitacyjnych, które ulokowane są w wielkich miastach.

Osoby samotnie gospodarujące, (głównie emeryci i renciści) i rodziny dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą i niepełnosprawnością są najliczniejszą grupą klientów pomocy społecznej w gminie.

6. Ubóstwo i wykluczenie społeczne

W celu zobrazowania skali ubóstwa w Polsce w 2021 roku posłużymy się Raportem Stowarzyszenia Szlachetna Paczka²⁰.

WYOBRAŹ SOBIE, ŻE MIESZKAMY RAZEM. MY – WSZYSCY MIESZKAŃCY POLSKI. NIECH TO BĘDZIE BLOK O STU MIESZKANICH

W pięciu mieszkaniach żyją osoby znajdujące w skrajnym ubóstwie

Pieniądzy nie starcza im nawet na zaspokojenie podstawowych biologicznych i psychicznych potrzeb

Ośmiu twoich sąsiadów nie ma łazienki – wanny, ani prysznic

Sześciu nie może korzystać z toalety, bo też jej nie ma. W trzech lokalach brakuje bieżącej wody.

W czterech mieszkaniach jest dzisiaj zimno

Bo jego lokatorów nie stać na ogrzewanie

Co trzeci z twoich sąsiadów nie ma żadnych oszczędności

---

²⁰ <https://www.szlachetnapaczka.pl/raport-o-biedzie/>

W dwudziestu dwóch mieszkaniach ktoś mieszka sam

W dziesięciu – doświadczył depresji. W trzech zмага się z nią w tej chwili.

W co piątym mieszkaniu wie, że życie ktoś, kto skończył 65 lat.

Czternastu z nich jest całkowicie wykluczonych z cyfrowego życia.

Co najmniej jeden z twoich sąsiadów w 2020 roku umarł

Wśród osób żyjących w skrajnej biedzie oczywiście są również dzieci. Relatywnie jest ich nawet więcej niż dorosłych (5,9% ogółu dzieci i młodzieży). Coraz więcej. W 2020 roku ich liczba wrosła o prawie 100 tys.²¹

Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy wskazują, że problem ubóstwa dostrzega 25% badanych, a co siódmy badany (14%) deklaruje, że doświadczył ubóstwa, czego konsekwencją było poczucie wykluczenia społecznego.

Powody przyznania pomocy	2018 rok	2019 rok	2020 rok
	Liczba osób		
Ubóstwo	49	38	36
Bezrobocie	39	29	24
Niepełnosprawność	89	83	74
Długotrwała choroba lub ciężka choroba	137	114	108
Alkoholizm	11	9	10
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	24	23	22

Tabela nr 6. Powody korzystania z pomocy społecznej

Wśród mieszkańców gminy Trzciel korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2018-2020, najliczniejszą grupę beneficjentów stanowiły osoby samotnie gospodarujące i rodziny dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą i niepełnosprawnością. Analiza danych wskazuje, że z roku na rok, przy zmniejszającym się ubóstwie i bezrobociu liczba rodzin i osób borykających się z niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą swoją lub członka rodziny niewiele się zmniejsza.

²¹ <https://www.szlachetnapaczka.pl/raport-o-biedzie/>

7. Wsparcie rodzin

Typ gospodarstwa	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Jednoosobowe	78	79	83
2 – 3 osób	57	35	38
4 i więcej	52	37	33

Tabela nr 7. Typy rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej w tutejszym Ośrodku

Biorąc pod uwagę typy rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej w tutejszym Ośrodku, należy podkreślić, że znaczący odsetek stanowią gospodarstwa jednoosobowe : w 2018 roku – 41%, w 2019 roku – 52%, a do 30 listopada 2020r. 53% z ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy.

W analizowanym okresie Ośrodek realizował zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zatrudniając asystenta rodziny. Pod opieką asystenta rodziny w latach 2018-2019 przebywało odpowiednio 15-14. Natomiast w 2020 roku 20 rodzin. Ponadto Gmina ponosiła wydatki na pokrycie kosztów pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej – w 2018 roku – 128 794,00 zł, w 2019 roku 67 605, zł , a w 2020 roku 39 402, zł.

Wnioski z diagnozy.

Przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej w gminie Trzciel pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów społecznych:

- Wzrost liczby osób powyżej 60 r.ż. i związane z wiekiem długotrwałe lub ciężkie choroby powodujące niepełnosprawność
- problemy finansowe, utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych oraz bariery architektoniczne jako główne problemy osób z niepełnosprawnością
- nasilenie się problemów ze zdrowiem psychicznym osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży będące konsekwencją pandemii COVID-19
- ryzyko wystąpienia przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym
- zagrożenie wzrostem liczby osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w związku z występowaniem pandemii COVID-19

- ubóstwo i bezrobocie jako jedne z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej, które może się pogłębić w związku ze skutkami pandemii COVID-19 tj. wzrost inflacji, cen podstawowych produktów spożywczych, cen energii itp.
- niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich
- zaniedbanie wychowawcze dzieci i młodzieży oraz rozpad więzi rodzinnych (samotne rodzicielstwo)
- wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, przy jednoczesnym spadku liczby asystentów
- brak funkcjonowania rodzin wspierających na terenie gminy

Uzyskane wyniki diagnozy, opartej na analizie danych z OPS, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej gminy Trzciel na lata 2022-2030. Zostały one przedstawione w formie wizji, misji, celów i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców, zminimalizowania problemów społecznych występujących w gminie obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach. Działania zostały ujęte w trzech obszarach.

1. Tworzenie warunków do systemowego wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny.
3. Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju.

Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego.

- S (Strengths) – mocne strony – wewnętrzne atuty i przewagi, zależne od analizowanego podmiotu kapitały, ich efektywne wykorzystanie sprzyja korzystnym zmianom i procesom rozwojowym;
- W (Weaknesses) – słabe strony – wewnętrzne słabości, wady i bariery utrudniające lub opóźniające poprawę istniejącej sytuacji, konieczne do wyeliminowania (bądź zminimalizowania);
- O (Opportunities) – szanse – uwarunkowane zewnętrznie potencjalne możliwości, podłoże sprzyjające korzystnym zmianom;
- T (Threats) – zagrożenia – uwarunkowane zewnętrznie potencjalne bariery, bezpośrednio niezależne od analizowanego podmiotu, mogące stanowić zagrożenie dla jego rozwoju.

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia).

Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki pozytywne, czyli silne strony i szanse oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

Poniżej przedstawiono wyniki analizy SWOT w zakresie polityki społecznej dla gminy Trzciel przygotowane w oparciu o wyniki przeprowadzonych badań ankietowych, danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzcielu oraz konsultacji społecznych w tym zakresie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej • zapewnienie wsparcia rodzinom borykającym się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez objęcie pomocą asystenta rodziny • pomoc rodzinom zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych z problemami opiekuńczo-wychowawczymi • problemy w funkcjonowaniu rodzin wielodzietnych • zjawisko „dziedziczenia biedy” i bezradności społecznej, • postawa roszczeniowa części rodzin

<p>ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie pomocy rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy specjalistycznej • funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie w gminie grup i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • funkcjonowanie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – Środowiskowy Dom Samopomocy w Trzcielu • niski odsetek mieszkańców pijących ryzykownie • uczniowie świadomi są zagrożeń wynikających z zażywania środków psychoaktywnych • aktywnie działające instytucje kultury w gminie • istniejąca sieć świetlic wiejskich i aktywizowanie środowisk wiejskich 	<p>korzystających z systemu pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wysoka stopa bezrobocia • alarmująco wysoki odsetek mieszkańców negatywnie oceniających lokalny rynek pracy • niski poziom wiedzy i świadomości społecznej na temat profilaktyki zdrowia • duża liczba rodzin objętych interwencją z powodu przemocy w rodzinie • niski poziom wiedzy dotyczącej stosowania przemocy zarówno w rodzinie, jak i rówieśniczej • niewystarczająca oferta pomocy osobom starszym • brak placówki wsparcia dziennego dla osób w podeszłym wieku • niedostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych
--	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość wykorzystania środków pomocowych UE 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilenie się negatywnych procesów demograficznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa

<ul style="list-style-type: none"> • możliwość aplikacji o środki w ramach programów Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej • wdrażanie zmian wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej • organizowanie i świadczenie usług dla osób w podeszłym wieku • zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego dla osób uzależnionych • wzrost liczby lokalnych przedsiębiorców, w tym podmiotów ekonomii społecznej • duża dostępność programów profilaktycznych i możliwych źródeł finansowania • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi • możliwość pozyskania środków finansowych na dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zapotrzebowania na całodobowe ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo -lecnicze • niskie świadczenia emerytalno-rentowe • migracje zarobkowe młodych mieszkańców gminy • kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, rozluźnienie więzi rodzinnych • zwiększająca się liczba rodzin potrzebujących wsparcia specjalistycznego, w tym psychospołecznego i prawnego • niski poziom umiejętności wychowawczych rodziców • łatwość w dostępności do środków odurzających typu: alkohol, narkotyki, dopalacze • ryzyko wzrostu uzależnień od alkoholu i środków psychoaktywnych dorosłych i młodzieży
--	---

V. WIZJA, MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wizja i misja opisuje zasady i wartości przyjmowane przez realizujących strategię oraz określa podstawowy sposób jej urzeczywistniania. Pojęcie „wartości” oznacza wszystko to,

co cenne i godne pożądanie – np. otwartość, współodpowiedzialność, wzajemne zaufanie, dialog, dążenie do poprawy,

Wizją samorządu gminy Trzciel w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2030 jest:

„Trzciel- gminą budująca silne więzy rodzinne, stwarzająca mieszkańcom możliwości rozwoju oraz efektywnie przeciwdziałająca zjawiskom wykluczenia i marginalizacji społecznej”.

Wypełnienie tak sformułowanej wizji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań i nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez Ośrodek Pomocy Społecznej, ale zawiera zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, w związku z czym wymagać będzie ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami.

Misję Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Trzciel na lata 2022-2030 zdefiniowano w następujący sposób:

**POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB I RODZIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM
POPRAZ PROMOWANIE WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO I AKTYWIZACJĘ OSÓB I RODZIN Z GRUP
RYZYKA**

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty uczestniczące i wskaźniki realizacji zadań.

Wyłoniono trzy cele strategiczne:

1. Tworzenie warunków do systemowego wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych.

2. Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny poprzez doskonalenie i koordynację systemu wsparcia rodziny .
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

W obrębie tak sformułowanych celów strategicznych wyszczególniono cele operacyjne, którym przyporządkowano skonkretyzowane kierunki działań. Większość z nich ma charakter zadań ciągłych, przewidzianych na cały okres objęty programowaniem. W przypadku każdego z projektowanych przedsięwzięć wskazano podmioty odpowiedzialne za ich zainicjowanie i (współ)uczestniczące w ich realizacji. Określono również wybrane wskaźniki wykonania zakładanych celów i potencjalne źródła finansowania.

Cel strategiczny 1 TWORZENIE WARUNKÓW DO SYSTEMOWEGO WSPARCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
Cel operacyjny 1 PRZECIWDZIAŁANIE IZOLACJI I WYKLUCZENIU OSÓB STARSZYCH			
Lp.	Kierunki działań	Wybrane wskaźniki realizacji	Podmioty uczestniczące
1.1.1	Dążenie do utworzenia placówek dziennego pobytu dla osób starszych (np. Klubu „Senior+” w ramach rządowego programu)	Powstanie Klubów Seniora	-władze gminy, -jednostki organizacyjne pomocy społecznej -organizacje pozarządowe
1.1.2	Rozwój zróżnicowanych form wsparcia środowiskowego (w tym usług sąsiedzkich) oraz propagowanie usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych) świadczonych osobom starszym, niepełnosprawnym i przewlekle chorym w miejscu zamieszkania	-liczba beneficjentów usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych -liczba osób świadczących usługi sąsiedzkie -liczba beneficjentów usług sąsiedzkich	-OPS -organizacje pozarządowe -lokalne społeczności -wolontariusze
1.1.3	Udzielanie seniorom wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.	Liczba udzielonych świadczeń	-OPS -Caritas
1.1.4	Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych – zapewnienie im dostępu do edukacji, kultury i rekreacji, m.in. w ramach gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.	-liczba podmiotów oferujących seniorom zajęcia kulturalne, edukacyjne,	-instytucje kultury -organizacje pozarządowe -biblioteka -szkoły

		rekreacyjne i in. (zróżnicowanie oferty) - liczba osób starszych korzystających z oferty ww. zajęć	
1.1.5	Podjęcie działań prozdrowotnych wśród osób starszych.		-władze gminy -placówki ochrony zdrowia
1.1.6	Realizacja programów / projektów aktywizujących seniorów i budujących pozytywny wizerunek osób starszych wśród społeczności lokalnej	-liczba zrealizowanych programów / projektów kierowanych do seniorów.	-władze gminy -instytucje kultury -organizacje pozarządowe
Cel operacyjny 2 AKTYWIZACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI			
1.2.2	Wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej, m.in. w zakresie inicjatyw podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych	-liczba podmiotów ekonomii społecznej -liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia ww. podmiotów	-OPS -PCPR -organizacje pozarządowe -Lutolska Spółdzielnia Socjalna WINDA
1.2.3	Wprowadzenie usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej	-liczba asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej -liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usługi asystenta osobistego	-OPS
1.2.4	Monitorowanie sytuacji w zakresie dostępności obiektów publicznych dla osób niepełnosprawnych i działania na rzecz likwidacji barier architektonicznych, infrastrukturalnych, barier w komunikowaniu się itp.	-liczba obiektów użyteczności publicznej bez barier architektonicznych -dostępne miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych -dostęp do tłumaczy języka migowego	-władze gminy -OPS -PCPR
1.2.5	Współpraca z PCPR i PUP w celu wymiany informacji na temat dostępnych form aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami	-Liczba osób z niepełnosprawnościami aktywnych zawodowo	-OPS -PUP PCPR
1.2.6	Wsparcie i rozwój działań integrujących środowisko osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin	-Liczba przedsięwzięć kierowanych do osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin -Liczba odbiorców przedsięwzięć kierowanych do osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.	-OPS -ŚDS -organizacje pozarządowe -PCPR -szkoły -instytucje kultury

Cel strategiczny 2 WIELOPLASZCZYZNOWE WSPARCIE RODZINY POPRZEZ DOSKONALENIE I KOORDYNACJĘ DZIAŁAŃ SYSTEMU WSPARCIA RODZINY			
Cel operacyjny 1 WSPIERANIE RODZINY W WYPEŁNIANIU JEJ FUNKCJI			
2.1.1	Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	-liczba osób / rodzin objętych pracą socjalną - liczba osób / rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	-OPS
2.1.2	Budowanie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin poprzez rozwój asystentury rodzinnej oraz integrację społeczności lokalnej w oparciu o działania środowiskowe	-liczba osób / rodzin objętych asystenturą rodzinną -liczba asystentów rodziny	OPS
2.1.3	Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny	- liczba programów / projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	-OPS -placówki oświatowe -organizacje pozarządowe
2.1.4	Integrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych	liczba podjętych wspólnie inicjatyw	-OPS -placówki oświatowe -organizacje pozarządowe
2.1.5	Realizacja programów / projektów w zakresie wielopłaszczyznowego wsparcia rodzin.	liczba zrealizowanych projektów, wniosków grantowych składanych we współpracy z partnerami itp.	-OPS -placówki oświatowe -organizacje pozarządowe
Cel operacyjny 2 KOMPLEKSOWE WSPARCIE RODZIN DYSFUNKCYJNYCH			
2.2.1	Wspomaganie funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych i wieloproblemowych poprzez rozwój specjalistycznego systemu pomocy	-liczba świadczeń udzielonych rodzinom mającym problemy z realizacją funkcji opiekuńczo-wychowawczych -liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	-OPS -Gminna Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

		-liczba świadczeń (w tym w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego) udzielonych rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej -liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty	
2.2.2	Realizacja gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	-opracowany i wdrażany gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych -opracowany i wdrażany gminny programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	-Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie -OPS
2.2.3	Współpraca z PCPR prowadzącym Punkt/ Ośrodek Interwencji Kryzysowe w celu zapewnienia miejsca osobie/rodzinie pokrzywdzonej w razie kryzysu	-podpisane porozumienie w tym zakresie z PCPR	-OPS
2.2.4	Udzielanie wsparcia terapeutycznego i psychologicznego oraz poradnictwa specjalistycznego (w tym prawnego) osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin, a także ofiarom przemocy domowej	-liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii -liczba i rodzaj świadczeń udzielonych osobom i rodzinom z powodu alkoholizmu i narkomanii - liczba osób i rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa	-OPS -Punkt Konsultacyjny przy Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
2.2.5	Rozwój placówek wsparcia dziennego (światlic środowiskowych i socjoterapeutycznych) i upowszechnianie pracy socjalnej z dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych i wieloproblemowych	-liczba placówek wsparcia dziennego	-władze gminy -OPS -organizacje pozarządowe
Cel operacyjny 3 ZAPEWNIENIE DZIECIOM I MŁODZIEŻY ODPOWIEDNIEGO DOSTĘPU DO KSZTAŁCENIA I UMOŻLIWIENIE IM WSZECHSTRONNEGO ROZWOJU			
2.3.1	Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny	- liczba dzieci objętych wsparciem (dożywianie, pomoc materialna dla uczniów-stypendium)	-OPS -placówki oświatowe

2.3.2	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	-placówki oświatowe
2.3.3	Realizacja programów / projektów wspierających wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży	liczba zrealizowanych programów / projektów.	-OPS -placówki oświatowe -organizacje pozarządowe
2.3.4	Poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy	liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach profilaktyczno-edukacyjnych	-OPS -placówki oświatowe -organizacje pozarządowe -instytucje kultury
2.3.5	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	-Urząd Miejski -OPS -placówki oświatowe
Cel strategiczny 3 PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU			
Cel operacyjny 1 OBNIŻENIE POZIOMU BEZROBOCIA POPRZEZ WDRAŻANIE DZIAŁAŃ AKTYWIZACYJNYCH			
3.1.1	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych i ich otoczenia	liczba osób bezrobotnych w gminie	
3.1.2	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej	liczba osób bezrobotnych korzystających z systemu pomocy społecznej	OPS
3.1.3	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych poprzez udział w pracach społecznie użytecznych, robotach publicznych, interwencyjnych	liczba osób korzystających z form aktywizacji zawodowej oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy	-OPS -organizacje pozarządowe -PUP
3.1.4	Promowanie rozwoju spółdzielczości socjalnej jako formy zatrudnienia i samo zatrudnienia	-liczba upublicznionych informacji nt. ekonomii społecznej i jej narzędzi -liczba szkoleń, seminariów,	-OPS -organizacje pozarządowe

		konferencji, spotkań poświęconych problematyce ekonomii społecznej	
Cel operacyjny 2 TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH PROMOWANIU ZJAWISKA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI			
3.2.1	Wdrażanie programów edukacyjnych w zakresie przedsiębiorczości.	liczba programów edukacyjnych w zakresie przedsiębiorczości, realizowanych w placówkach oświatowych na terenie miasta,	-Urząd Miejski -OPS -organizacje pozarządowe -placówki oświatowe
3.2.2	Treningi edukacji finansowej z mieszkańcami najbardziej oddalonymi od rynku pracy, rozeznane przez Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób, z którymi przeprowadzono w ramach pracy socjalnej treningi edukacji finansowej i zarządzania budżetem domowy	Urząd Miejski -OPS -organizacje pozarządowe
Cel operacyjny 3 TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH PODEJMOWANIU ZATRUDNIENIA PRZEZ BEZROBOTNYCH			
3.3.1	Wdrażanie programów integracyjnych.	Liczba programów integracyjnych	Urząd Miejski -OPS -PUP
3.3.2	Wdrażanie nowatorskich form zatrudnienia socjalnego / subsydiowanego (prace społecznie użyteczne itp.)	liczba osób bezrobotnych biorących udział w pracach społecznie użytecznych, interwencyjnych, robotach publicznych	Urząd Miejski -OPS -PUP
Cel operacyjny 4 ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO SKUTECZNEJ POMOCY W FORMIE WSPARCIA O CHARAKTERZE MATERIALNYM OGRANICZAJĄCEJ ZASIĘG I GŁĘBOKOŚĆ UBÓSTWA			
3.4.1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej	liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń	OPS

3.4.2	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej	liczba osób objętych dożywianiem	OPS
3.4.3	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych	liczba osób, które otrzymały zasiłki celowe i okresowe	OPS
3.4.4	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przewyżnianiu trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną	OPS

VI. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Trzciel przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- wzrost atrakcyjności gminy Trzciel jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, wskutek poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- zróżnicowanie form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających;

- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych

VII. WDRÓŻENIE I RAMY FINANSOWE

1. Wdrożenie

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Trzciel mogło być określane mianem skutecznego – musi być systematycznie i logistycznie wdrażane do realizacji. Na potrzeby wdrażania Strategii został wyznaczony lider, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. Jest nim Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzciel.

W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Głównym partnerem w jej realizacji jest Gmina Trzciel
2. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii, czyli monitoring.
3. Oceną poziomu wdrożenia zapisów strategicznych oraz oceną skuteczności prowadzonej polityki społecznej będzie zajmował się Zespół ds. Monitorowania, który zostanie powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta, w ciągu trzech miesięcy od dnia przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2030.

2. Ramy finansowe

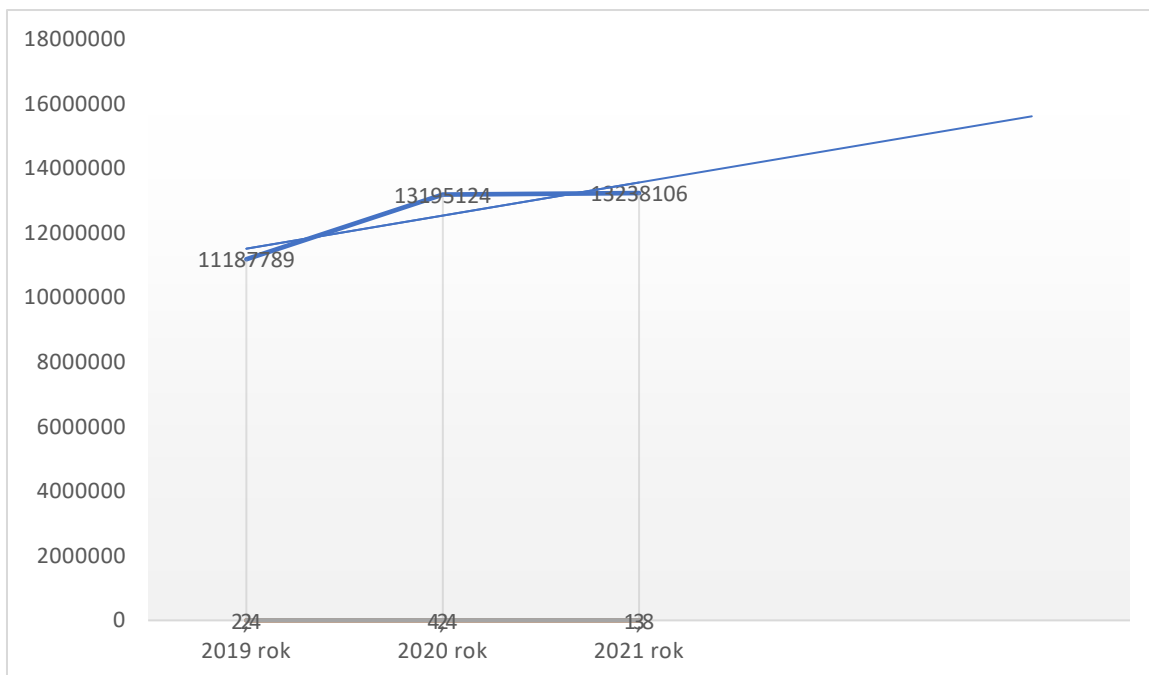
Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Trzciel. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody
- budżet Samorządu Województwa
- Fundusz Pracy
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Trzciel. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Na etapie tworzenia Strategii trudno jest oszacować środki, które mogą zostać pozyskane przez realizatorów Strategii z innych źródeł, np. w drodze projektów konkursowych, sponsoringu.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Trzciel przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2019-2020 i plan wydatków na 2021 rok, przy uwzględnieniu ryzyka finansowego: zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja, sytuacja pandemii COVID - 19 w latach 2020-2021, realizacja programów celowych i funduszy unijnych.

Wykres nr 10. Środki finansowe na wydatki z pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie Gminy Trzciel w latach 2019-2021

Określając ramy finansowe Strategii na lata 2022-2030 przyjęto 0,2% wskaźnik wzrostu w skali roku, w stosunku do projektu planu roku 2022 na pomoc społeczną i inne obszary polityki społecznej. Na ewentualne zmiany w budżecie przewidzianym na realizację Strategii wpływać mogą wnioski wynikające z prowadzonego monitoringu.

Źródło: dział /rozdział klasyfikacji budżetowej							
rok	85153	85154	852	853	854	855	Razem
2022 (plan)	36 681,00	123 319,00	2 873 585,00	407 512,00	55 944,00	5 469 343,00	8 966 384,00
2023	36 757,00	123 566,00	2 879 332,00	408 327,00	56 056,00	5 480 282,00	8 984 320,00
2024	36 830,00	123 813,00	2 885 091,00	416 494,00	57 177,00	5 491 243,00	9 010 648,00
2025	37 567,00	124 060,00	2 885 668,00	417 327,00	57 291,00	5 502 225,00	9 024 138,00
2026	37 642,00	124 308,00	2 891 439,00	418 162,00	57 406,00	5 513 229,00	9 042 186,00
2027	37 717,00	124 557,00	2 897 222,00	418 998,00	57 521,00	5 524 255,00	9 060 270,00
2028	37 792,00	124 806,00	2 903 016,00	419 836,00	57 636,00	5 535 304,00	9 078 390,00
2029	37 868,00	125 055,00	2 908 822,00	420 656,00	57 751,00	5 546 375,00	9 096 527,00
2030	37 944,00	125 305,00	2 914 639,00	421 497,00	57 867,00	5 557 467,00	9 114 719,00

Tabela nr 8. Ramy finansowe Strategii na lata 2022-2030

3. Projekty i programy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzciel na lata 2022-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
- Gminny Program Wspierania Rodziny
- Program Współpracy Gminy Trzciel z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Miejską i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych. Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert)

VIII. MONITOROWANIE I EWALUACJA

Znaczenie Strategii dla rozwoju społeczności lokalnej i poprawy jakości życia narzuca konieczność monitorowania realizacji zamierzeń strategicznych, a także metod ich osiągnięcia. Proces monitorowania będzie polegał na systematycznym obserwowaniu zachodzących zmian oraz gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Podstawowym dokumentem monitoringu będzie roczny raport z realizacji zadań, opracowywany przez Zespół ds. Monitorowania i przekazywany Burmistrzowi Miasta oraz Radzie Miejskiej do końca marca roku następującego po roku sprawozdawczym, którego dany raport dotyczy. Zostanie on przygotowany w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz w oparciu o wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych, zaangażowanych w politykę

społeczną, w tym w szczególności od organizacji pozarządowych i kościelnych, działających w sferze pożytku publicznego. Raporty będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań i zaplanowanych celów posłużą określone w dokumencie wskaźniki monitoringowe. Gromadzone dane i informacje w ramach monitoringu odpowiedzą na pytania czy i do jakiego stopnia cele strategii są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy. Posłużą one ewaluacji, której głównym celem jest podwyższenie stopnia adekwatności, efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

Podsumowując, procedura monitoringu będzie przebiegała następująco:

1. Powołanie zespołu ds. monitorowania/ewaluacji SRPS.
2. Przekazanie pisemnej informacji o rozpoczęciu procedury monitoringu/ewaluacji SRPS do odpowiednich wydziałów i jednostek organizacyjnych urzędu miejskiego.
3. Zorganizowanie spotkania członków zespołu ds. monitorowania i ewaluacji.
4. Wypełnienie w poszczególnych komórkach organizacyjnych i przekazanie do zespołu ds. monitorowania i ewaluacji szczegółowego zestawienia osiągniętych wskaźników, rezultatów, itp.
5. Opracowanie projektu raportu monitoringu/raportu ewaluacji zawierającego informacje o osiągniętych wskaźnikach, celach, zadaniach.
6. Zorganizowanie spotkania członków zespołu ds. monitoringu i ewaluacji oraz przedstawicieli poszczególnych komórek organizacyjnych urzędu celem prezentacji projektu raportu monitoringowego/ewaluacyjnego i zebranie ewentualnych uwag.
7. Zatwierdzenie raportu monitoringowego/ewaluacyjnego ze wskazaniem niezbędnych działań korygujących i jego upublicznienie.

Zadania zespołu ds. monitoringu:

- podział zadań i określenie terminów działań
- opracowanie procedury monitoringowej
- przygotowanie struktury baz danych
- zebranie i analiza danych
- dokonanie cyklicznej oceny realizacji SRPS w zakresie przyjętych celów strategicznych i działań oraz osiągniętych wskaźników

- opracowanie i wizualizacja raportu monitoringowego
- sporządzenie raportu monitoringowego z tabelą zmian
- wypracowanie propozycji, co do aktualizacji SRPS.

Raporty monitoringowe SRPS

Raporty monitoringowe mogą być sporządzane w okresie rocznym.

Zespół ds. monitorowania ocenia poziom wdrożenia celów strategicznych co najmniej raz na rok, a następnie przygotowuje raport monitoringowy.

Raporty powinny być opracowane według ujednoliconego schematu obejmującego: poziom realizacji celów strategicznych i operacyjnych w formie tabelarycznej i opisowej oraz wnioski z przeprowadzonej analizy wskaźników, które są podstawą do podejmowania działań korygujących lub aktualizacji niektórych zapisów w SRPS.

Zakres raportu monitoringowego:

- cel i zakres raportu
- opis realizacji celów strategicznych i operacyjnych w formie tabelarycznej oraz opisowej
- wnioski z przeprowadzonej analizy wskaźników, które są podstawą do podejmowania działań korygujących, lub aktualizacji niektórych zapisów w SRPS.

IX. OCENA RYZYKA

Dokument Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Trzciel na lata 2022-2030 poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji. Szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Stopień ryzyka	Działania zapobiegawcze	Cel strategiczny I	Cel strategiczny II	Cel strategiczny III
Spoleczny	Brak motywacji u osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, starszych do zmiany swojej sytuacji życiowej	wysoki	Umiejętność tworzenia i wdrażania programów na rzecz wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadr OPS.			x
Operacyjny	Brak wykwalifikowanej kadry zarządzającej wdrożeniem SRPS	średni	Podejmowanie działań w zakresie szkolenia i podnoszenia kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację SRPS.	x	x	x
Kulturowy	Nasilanie się agresji i wrogich postaw w społeczności lokalnej.	niski	Tworzenie działań i zadań zmierzających do wzrostu integracji społeczności lokalnej i tolerancji.	x		
Finansowy	Brak wystarczających środków finansowych	średni	Właściwe planowanie wydatków i analiza dostępnych środków, działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych, przygotowywanie własnych aplikacji na środki pomocowe.		x	x
Prawny	Zmiana przepisów obowiązujących ustaw i rozporządzeń	wysoki	Zapewnienie elastyczności systemu wdrażania strategii, sprawne zarządzanie zmianami i procesem wdrażania strategii, przygotowanie specjalnych komórek merytorycznych, analizujących zmiany w obowiązującym prawie.	x	x	x
Katastroficzny	Wystąpienie zdarzeń o charakterze klęski żywiołowej, pandemii itp.	wysoki	Zapewnienie elastyczności systemu wdrażania strategii, sprawne zarządzanie zmianami i procesem wdrażania strategii, przygotowanie specjalnych komórek merytorycznych, analizujących zmiany w zaistniałej sytuacji kryzysowej	x	x	x

Tabela nr 9. Analiza ryzyk realizacji Strategii.

X. PODSUMOWANIE

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Trzciel, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz

grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej są realizowane za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które zostały uznane za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

XI. SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

1. Spis rysunków
  - Położenie gminy Trzciel na mapie powiatu międzyrzeckiego 9
2. Spis tabel
  - Tabela nr 1. Zestawienie przedszkoli działających w gminie Trzciel.....15
  - Tabela nr 2. Zestawienie szkół działających w gminie Trzciel..... 16
  - Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Trzciel w porównaniu do powiatu międzyrzeckiego w 2020 roku 18
  - Tabela nr 4. Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzciel..... 20
  - Tabela nr 5. Liczby i kwoty wypłaconych świadczeń z pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych zrealizowane przez OPS w Trzciel. 21
  - Tabela nr 6. Powody korzystania z pomocy społecznej 33
  - Tabela nr 7. Typy rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej w tutejszym Ośrodku 33
  - Tabela nr 8. Ramy finansowe Strategii na lata 2022-2030 47
  - Tabela nr 9. Analiza ryzyk realizacji Strategii..... 50
3. Spis wykresów

- Wykres nr 1. Biologiczne grupy wieku w gminie Trzciel 10
- Wykres nr 2. Długoterminowe prognozy demograficzne.....11
- Wykres nr 3. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Trzciel na koniec 2020r. według klas wielkości 13
- Wykres nr 4. Wykształcenie mieszkańców Gminy Trzciel w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r. 15
- Wykres nr 5. Wiek badanych..... 24
- Wykres nr 6. Wykształcenie badanych 25
- Wykres nr 7. Ocena sytuacji materialnej 26
- Wykres nr 8. Liczba osób w Polsce dotkniętych przemocą w 2020r. na podstawie danych Policji..... 28
- Wykres nr 9. Liczba procedur Niebieskiej Karty..... 29
- Wykres nr 10. Środki finansowe na wydatki z pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie Gminy Trzciel w latach 2019-2021..... .46

Uzasadnienie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzciel na lata 2022-2030 jest dokumentem określającym zasadnicze kierunki działania w odniesieniu do problemów społecznych występujących na obszarze Gminy Trzciel. Zgodnie z art. 16 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – gmina opracowuje strategię rozwiązywania problemów społecznych, która zawiera w szczególności: 1) diagnozę sytuacji społecznej; 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią; 3) określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań. Jednocześnie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej stanowi, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzciel na lata 2022-2030, obejmuje bardzo obszerną tematykę związaną działaniami strategicznymi Gminy w wielu dziedzinach problematyki społecznej, takich jak: ubóstwo, bezdomność, bezrobocie, piecza zastępcza, uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, a także realizowana i planowana w Gminie polityka zdrowotna, polityka senioralna, rozwój infrastruktury społecznej. Uchwalenie w/w dokumentu jest niezbędne także celem aplikowania o środki finansowe z Unii Europejskiej. W świetle powyższego przyjęcie uchwały jest uzasadnione.